

[Avaleht](#) > ... > [Kohtumenetlused](#) > [Tsiiviilasjad](#) > [Dokumentide Kättetoimetamine: Õigusdokumentide Ametlik Edastamine](#) > [Italy](#)

Dokumentide kättetoimetamine: õigusdokumentide ametlik edastamine

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Itaalia

1 Mida tähendab õigustermin „dokumentide kättetoimetamine“ praktikas? Miks on dokumentide kättetoimetamise kohta kehtestatud eraldi normid?

Dokumentide kättetoimetamine on õigusaktides ette nähtud menetlus, mille käigus antakse seaduses sätestatud eesmärkidel füüsilisele või juriidilisele isikule teada juriidilisest dokumendist.

Kättetoimetamise (*notificazione*) teostab tavaliselt kohtutäitur ühe poole või õigusasutuse taotlusel, kuid seda võib teha ka advokaat.

Kui kättetoimetatav dokument on elektrooniline ja adressaadil puudub kinnitatud e-posti aadress, toimetab kohtutäitur dokumendi koopia kohale trükitud kujul, mis on tunnistatud originaaldokumendile vastavaks, ja säilitab elektroonilist dokumenti järgmised kaks aastat. Nõudmise korral saadab kohtutäitur elektrooniliselt kättetoimetatud dokumendi ka kättetoimetamise adressaadi või tema esindaja teatatud e-posti aadressile või annab asjaomastele isikutele üle kättetoimetatava dokumendi koopia mitteülekirjutataval elektroonilisel andmekandjal, tingimusel et asjaomased tasud on makstud (tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Codice di Procedura Civile*) artikkel 137).

Lihtkättetoimetamist (*comunicazione*) teostab kohtusekretär (*cancelliere*) juhtudel, mil ta on kohustatud edastama menetlusdokumendid pooltele ja teistele menetlusega seotud isikutele (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 136).

Dokumentide kättetoimetamine seisneb eelkõige dokumentide tervikuna edastamises ühele või mitmele eelnevalt kindlaks määratud adressaadile; üldeesmärk on teha nende sisu teatavaks; selleks edastatakse adressaadile või adressaatidele originaaldokumendi tõestatud koopia, mis toimub seadusandja kindlaks määratud vahendite abil ja mida teevad isikud, kes tõendavad vastava toimingute tegemist, kasutatud kättetoimetamisviisi ja selle tulemust eelistõendusjõuga ametliku teatise teel.

Struktureeritud õigusnormide kogum, mis reguleerib kättetoimetamismenetluse protsessi ja tulemust, on seotud asjaoluga, et sellistel toimingutel on konkreetsed õiguslikud tagajärjed. Eelkõige juhul, kui on järgitud nõuetekohast kättetoimetamiskorda, seab seadusandja sellele kättetoimetamisele ümberlükkamatu eelduse, et adressaat on dokumendist teadlik, sõltumata sellest, kas ta on dokumendiga tegelikult tutvunud, mis juhul, kui dokumenti ei ole kätte toimetatud, ei too kaasa samasuguseid tagajärgi nagu viimasel juhul, välja arvatud juhul, kui dokumendi eesmärk on saavutatud.

Õiguskindluse seisukohast on kättetoimetamine seega vajalik ja piisav tingimus kättetoimetamise tõhususe tagamiseks, milleks on konkreetsemalt adressaadile kättetoimetatud dokumendis sisalduva õigusliku teabe (*legale conoscenza*) teatavaks tegemine.

2 Millised dokumendid tuleb ametlikult kätte toimetada?

Kättetoimetamine puudutab üldjuhul dokumente, mis hõlmavad õiguslikku teavet, et tekitada konkreetseid õiguslikke tagajärgi: kättetoimetamine peab toimuma teatavate õiguste kasutamiseks (nt volikirja tühistamine, nõude loovutamine, ametlik täitmisteade) või kohtumenetluse (nt kohtukutse tava-, vastulause- või apellatsioonimenetluses) või täitemenetluse algatamiseks või jätkamiseks.

Määruse (EL) 2020/1784 kontekstis hõlmab ametlik kättetoimetamine kõiki tsiviil- ja kaubandusasjadega seotud kohtudokumente ja kohtuväliseid dokumente, mille eesmärk on tagada dokumendis sisalduva õigusliku teabe õiguslik toime.

Määruse kohaldamisalast on välja jäetud maksu-, tolli- või haldusalase sisuga dokumendid või dokumendid, mis käsitlevad riigi vastutust avaliku võimu teostamisel sooritatud tegude või tegematajätmistest eest.

3 Kes vastutab dokumentide kättetoimetamise eest?

Kättetoimetamine toimub:

- kohtutäituri kaudu (*ufficiale giudiziario*) kooskõlas piirkondliku asutuse täpsete eeskirjadega (15. detsembri 1959. aasta presidendi dekreediga (*Decreto del Presidente della Repubblica*) nr 1229 artiklid 106 ja 107). Määruse (EL) 2020/1784 artikli 3 kohaselt on kohtutäituri ainsad esindajad, kes on pädevad edastama ja vastu võtma dokumente kättetoimetamiseks teises liikmesriigis või teisest liikmesriigist;
- advokaadi kaudu, kellel on asjakohane volikirja ja selle advokatuuri nõukogu (*Ordine*) luba, kus ta on registreeritud, ning kes võib dokumendid kätte toimetada posti teel vastavalt 20. novembri 1982. aasta seadusele nr 890 või kinnitatud e-postiga (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 149 *bis*). Kohus võib siiski nõuda või seaduses võib olla nõutud, et kohtutäitur toimetaks dokumendi isiklikult kätte.

4 Aadressipäringud

4.1 Kas liikmesriigi ametiasutus, kelle poole on pöördutud, püüab omal algatusel välja selgitada kättetoimetatavate dokumentide aadressaadi asukohta, kui märgitud aadress on vale? Vt ka dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 7 lõike 2 punkti c kohane teade

Itaalia vastuvõttev asutus edastab kättetoimetamistaotluse vastava piirkonna pädevale kohtutäiturile.

Kui aadressaat ei ole taotluse esitanud poole antud aadressil kättesaadav, toimib kohtutäitur järgmiselt:

- füüsilise isiku puhul: küsitleb antud aadressil elavaid isikuid või naabreid või esitab päringu kohalikule rahvastikuregistri (*Anagrafe del Comune*) (kui dokumendile on märgitud aadressaadi sünnikuupäev ja -koht);
- juriidilise isiku puhul: tagastab dokumendi taotluse esitanud poolele, et viimane saaks taotleda dokumendi kättetoimetamist aadressaadi seaduslikule esindajale. Sellisel juhul tuleb dokumendile märkida seadusliku esindaja nimi ja elukoht (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 145).

Vastavalt määruse (EL) 2020/1784 artikli 33 lõikele 1 koostoimes artikliga 7 tuleb arvesse võtta järgmist.

Kui selle isiku aadress Itaalias, kellele kohtudokument või kohtuväline dokument tuleb kätte toimetada, ei ole teada, aitab Itaalia riik aadressi kindlaks määrata, nimetades Rooma apellatsioonikohtu (*Corte di Appello di Roma*) kättetoimetamise, täitmise tagamise ja meeldetuletuste saatmisega tegeleva osakonna (*Uffici Notifiche Esecuzione Protesti*, UNEP) asutuseks, kelle poole edastavad asutused võivad pöörduda taotlustega selle isiku aadressi kindlakstegemiseks, kellele dokument tuleb kätte toimetada. Itaalia ametiasutused ei esita omal algatusel aadresse puudutavaid teabenõudeid elukoharegistritele või muudele andmebaasidele, kui kättetoimetamistaotluses märgitud aadress ei ole õige.

Rooma apellatsioonikohtu kättetoimetamise, täitmise tagamise ja meeldetuletuste saatmisega tegeleva osakonna kontaktandmed on järgmised:

Viale Giulio Cesare 52, 00192 Rome

Tel: +39 06328367058-7059

E-post: attiesteri.unep.ca.roma@giustizia.it

Kinnitatud e-post: attiesteri.unep.roma@giustiziacert.it

4.2 Kas välisriigi kohtuasutustel ja/või kohtumenetluse pooltel on võimalik kasutada liikmesriigi registreid või teenuseid, mis võimaldaksid välja selgitada isiku kehtiva aadressi? Kui jah, siis millised registrid või teenused on olemas ja milliseid menetlusi tuleks järgida? Kas ja kui palju tuleb selle eest tasuda?

Taotluse esitanud asutus või pool peab teatama aadressi, mille ta selgitab välja tema käsutuses olevate dokumentide alusel.

Võimalike aadressipäringute puhul tuleb vahet teha füüsilistel ja juriidilistel isikutel.

Füüsilise isiku aadressi võib küsida vastavatest kohalikest rahvastikuregistri büroodest, alustades selle omavalitsusüksuse büroost, kus ta viimati elas, kes tavaliselt vastab poolte või nende advokaatide põhjendatud kirjalikele taotlustele ja märgib, kas on olemas tasu (Roomas on see praegu 0,26 eurot iga töendi kohta) või midagi muud, mida nõutakse (üldjuhul vastuse saatmiseks vajalik tembeldatud ümbrik koos taotleja aadressiga).

Viimasel ajal on advokatuuris registreeritud advokaatidel võimalik saada rahvastikuregistri tõend oma kutsetegevuse raames otse siseministeeriumi hallatavast ANU-portaalist (*Anagrafe Nazionale Unica*, ühtne riiklik rahvastikuregister). Tõend väljastatakse pärast seda, kui advokaat on kinnitanud selle kasutamist oma ülesannete täitmisega seotud eesmärkidel, ja selle suhtes ei kohaldata lõivu.

Juriidiliste isikute ja äriühingute kohta on asjakohane teave kättesaadav äriregistris, mis on avalik register, mida haldab provintsi kaubanduskoda (*Camera di Commercio*). Registripäringuid saab teha portaali „registriprese.it“ kaudu, mille eest tuleb maksta tasu (ligikaudu 7,00 eurot). Teise võimalusena on olemas kutseühingud ja veebiteenuse osutajad, kes annavad tellijatele soovitud teavet.

4.3 Millist abi annavad liikmesriigi ametiasutused teiste liikmesriikide aadressipäringutele vastamisel dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 7 lõike 1 kohaselt? Vt ka dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 7 lõike 1 kohane teade

Üksnes füüsiliste isikutega seotud aadressipäringud tuleb edastada Rooma apellatsioonikohtu kättetoimetamise, täitmise tagamise ja meeldetuletuste saatmisega tegelevale osakonnale, mida on juba nimetatud pädeva asutusena, kasutades vormi B (*modulo B*), milles tuleb märkida aadressaadi sünnikuupäev ja -koht (punkt 3.3.3).

5 Kuidas dokumendid tavaliselt kätte toimetatakse? Kas on võimalik kasutada ka alternatiivseid viise (lisaks 7. punktis osutatud asenduskättetoimetamisele)?

Kättetoimetamine toimub:

- kohtutäituri kaudu vastavalt territoriaalset pädevust käsitlevatele täpsetele nõuetele (15. detsembril 1959. aasta presidendi dekreedil nr 1229 artiklid 106 ja 107). Kohtutäitur on ainus esindaja, kes on määruse (EL) 2020/1784 artikli 3 lõigete 1 ja 2 kohaselt pädev liikmesriikide vahel kättetoimetatavaid dokumente edastama ja vastu võtma;
- advokaadi kaudu, kellel on asjakohane volikiri ja selle advokatuuri nõukogu luba, kus ta on registreeritud, ning kellel on määruse artikli 20 lõike 1 kohaselt õigus välisriikide taotlejatelt vastu võtta kättetoimetatavaid dokumente;
- Itaalias posti teel vastavalt 20. novembri 1982. aasta seadusele nr 890 või kinnitatud e-postiga (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 149 *bis*). Kohus võib siiski nõuda või seaduses võib olla nõutud, et kohtutäitur toimetaks dokumendi isiklikult kätte.

Seoses võimalike kättetoimetamisviisidega juhime tähelepanu järgmisele.

Otsene kättetoimetamine

Kättetoimetamine võib toimuda ka adressaadi alalises elukohas (*abituale dimora*), tema ametiruumides, tema äritegevuse asukohas, tema ajutises elukohas või tema asjade ja huvide peamises asukohas (*sede principale dei suoi affari ed interessi*) tsiviilseadustiku artikli 43 tähenduses.

Kui adressaat ei ole neis asukohtades kättesaadav, võib suletud ümbrikus oleva dokumendi koopia anda üle tema pereliikmele või tema kodus või ametiruumides töötavale isikule, kes ei ole alla 14 aasta vanune, ilmselgelt sobimatu või menetlusosaline.

Suletud ümbrikus dokumendi koopia võib üle anda ka hoone uksehoidjale või naabrile, kes peab allkirjastama vastuvõtuteatise. Sellisel juhul tuleb adressaati kättetoimetamisest teavitada tähtkirja teel, millele ei ole lisatud vastuvõtuteatist (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 139).

Kui adressaadi alaline elukoht on kaubalaeva pardal, võib dokumendi üle anda laeva kaptenile.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 146 on sätestatud, et kui tegevteenistuses olevale sõjaväelasele ei ole võimalik dokumenti isiklikult kätte toimetada, saadab prokuratuur selle adressaadi väeüksuse ülemale.

Kui kättetoimetamine ei ole kirjeldatud viisil võimalik, kuna adressaat ei viibi kohal ja teised isikud, kes võiksid dokumenti vastu võtta, ei viibi kohal või keelduvad seda tegemast, võib kohtutäitur toimida vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklile 140 ja anda suletud ümbrikus dokumendi koopia hoiule sellesse omavalitsusasutusse, kus kättetoimetamine peab toimuma.

Kättetoimetamine posti teel

Postitöötaja peab püüdma ümbriku adressaadile isiklikult kätte toimetada. Adressaadi äraolekul antakse ümbrik ümbrikul näidatud asukohas üle pereliikmele, kes elab koos temaga (ka ajutiselt), või isikule, kes töötab tema heaks, tingimusel et tegemist ei ole ilmselgelt psüühikahäiretega isikuga või isikuga, kes on noorem kui 14aastane. Selliste isikute puudumisel võib ümbriku üle anda uksehoidjale.

Tähtkirja vastuvõtja allkirjastab vastuvõtuteatise ja ettenähtud välja vastuvõturegistris, märkides ära oma suhte adressaadiga.

Ametlik kättetoimetamine, kui adressaadi elukoht, ajutine elukoht või tegevuse ja huvide keskme asukoht ei ole teada

Adressaati tuleb püüda leida, rakendades tavapärasest hoolsust ja järgides hea usu põhimõtet. Kui aga adressaati ei õnnestu leida, tuleb dokumendi koopia jätta tema viimaseks elukohaks olnud omavalitsuse ametiasutusse, või kui viimane elukoht ei ole teada, tema sünnikoha ametiasutusse. Kui see ei ole samuti teada või asub välisriigis, antakse dokument üle prokuratuurile (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 143).

Kättetoimetamisviisid, mida rakendatakse, kui kättetoimetamist taotleb kohus

Konkreetsetel asjaoludel või kiireloomulisuse tõttu võib kohus taotluse korral või omal algatusel määrata muid kättetoimetamisviise, kui on seaduses ette nähtud. Need kättetoimetamisviisid võivad olla vabalt valitud, kuid need peavad tagama adressaadi eraelu puutumatus kaitse ja tema kaitseõigused (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 151).

Tavapärane näide on luba saata ümbrik kullerteenuse kaudu, et tagada väga kiire kohaletoimetamine. Teised kättetoimetamisviisid ei ole enam asjakohased.

Kättetoimetamine avaliku teadaandega

Ühe menetluspoole taotlusel ja pärast prokuratuuri arvamuse ärakuulamist võib kohus anda loa dokumendi sel viisil kättetoimetamiseks, kui adressaate on palju või kui kõiki adressaate on raske kindlaks teha.

Dokumendi koopiat hoiustatakse menetleva kohtu asukoha omavalitsusasutuses ning selle väljavõte avaldatakse

ametlikus teatajas (*Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana*). Samuti võib kohus anda korralduse väljavõtte avaldamiseks kõige levinumates ajalehtedes või kasutada avalikustamiseks muud viisi (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 150).

Kohtutäitur peab dokumendi otse kätte toimetama, kui aadress asub kohtutäituri büroo asukohajärgses omavalitsusüksuses, ja posti teel, kui aadress asub väljaspool seda omavalitsusüksust (presidendi dekreedri nr 1229/1959 artikkel 107), välja arvatud juhul, kui taotluse esitanud pool või asutus taotleb sõnaselgelt dokumendi otsest kättetoimetamist.

Otsene kättetoimetamine: see seisneb originaaldokumendi tõestatud koopia kättetoimetamises (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 137), mis peab toimuma tööpäeval kell 7.00–21.00 (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 147). Kohtutäitur annab dokumendi koopia aadressaadile üle isiklikult, eelistatult aadressaadi kodus, et kaitsta tema eraelu puutumatus, kuid see võib toimuda ka mis tahes muus kohas, mis jääb kohtutäituri tööpiirkonda.

Kui füüsiline või juriidiline isik on teatanud kättetoimetamisaadressist, mis asub teise isiku asukohas või ametiruumides, tuleb dokumendid kätte toimetada kättetoimetamiseks volitatud isikule kättetoimetamisaadressina märgitud kohas. Sellist kättetoimetamist käsitatakse kättetoimetamisena otse saajale (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 141).

Erandina sellest korrast ei saa kättetoimetamiseks valitud aadressile toimetada kohtukutseid väljatõstmise eesmärgil (*citazioni per convalida di sfratto*), täitedokumente (*titoli esecutivi*) ja maksenõudeid (*precetti di pagamento*).

Riiklike haldusasutuste kättetoimetamisaadress on riiklik advokatuur (*Avvocatura di Stato*).

Dokumendi koopia saatmine posti teel vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklile 149 ja 20. novembril 1982. aasta seadusele nr 890: dokumendi koopia pannakse tähtkirjade jaoks ette nähtud spetsiaalsesse ümbrikku koos vastuvõtuteatisega, mis on mõlemad rohelist värvi ja mille puhul kasutatakse nende jälgimist võimaldavat standardvormi.

6 Kas tsiviilmenetluses lubatakse dokumentide elektroonilist kättetoimetamist (kohtu- või kohtuväliste dokumentide kättetoimetamine elektrooniliste sidevahendite, nagu e-post, internetipõhine turvaline rakendus, faks, tekstisõnum jne teel)? Kui jah, siis millist liiki menetluste puhul on see lubatud? Kas sellise dokumentide kättetoimetamise viisi kasutamise võimaluse/lubatavuse suhtes kehtivad sõltuvalt aadressaadist (õigusvaldkonna esindaja, juriidiline isik, äriühing või muu ettevõtlussektori liige jne) piirangud?

Jah, tsiviilkohtumenetluse puhul on elektrooniline kättetoimetamine lubatud.

Itaalia on tsiviil- ja kaubandusajade kohtudokumentide ja kohtuväliste dokumentide kättetoimetamise tavamenetlusena ette näinud, et dokument saadetakse otse aadressaadile kinnitatud e-posti aadressil, olenemata aadressaadi õiguslikust või ametialasest staatusest.

Mitmesugused osapooled peavad oma kinnitatud e-posti aadressi (*posta elettronica certificata* (PEC)) asjakohastes registrites avalikult kättesaadavaks tegema: juristid, juriidilised isikud, äriühingud ja avalik-õiguslikud asutused.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 149 *bis* kohaselt saadab taotluse esitanud poole kohtutäitur või advokaat digiallkirjastatud dokumendi digikoopia aadressaadi kinnitatud e-posti aadressile, mis on kantud avalikesse kataloogidesse või on muul viisil ametiasutustele kättesaadav.

Dokument loetakse kättetoimetatuks hetkest, mil teenuseosutaja saadab elektroonilise dokumendi aadressaadi e-

postkasti.

Kuna kiiremate edastusvahendite kasutamine piirdub riigi territooriumiga ja see on sätestatud menetluses, mis käsitleb dokumendi otsest edastamist taotlejalt adressaadile, ei kohaldata praegu dokumentide piiriülese kättetoimetamise suhtes kättetoimetamist kinnitatud e-posti teel. Mis puudutab muid võimalikke dokumentide elektroonilisi edastusviise (faks, e-post), siis kuna seadusandja ei ole neid ette näinud dokumentide tavapärase kättetoimetamisviisina, on need erandkorras rakendatavad ja sel juhul on tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 151 kohaselt vaja kohtu selgesõnalist luba, mille riigisisese õiguskorraga piirduv õiguslik tagajärg on piiriülese mõõtmega toimingute puhul kaheldav, kusjuures õigussuhteid, millel on õiguslikud tagajärjed väljaspool riigi territooriumi, saab reguleerida üksnes konkreetsete regulatiivsete sätete kontekstis ja alusel või vastavate kokkulepete või lepingute sätetega.

6.1 Milliseid elektroonilise kättetoimetamise viise dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 19 lõike 1 tähenduses liikmesriigis kasutatakse, kui dokumendid toimetatakse otse kätte isikule, kelle address teises liikmesriigis on teada?

Piiriülese kättetoimetamise keskasutusele (*Autorità Centrale per le notifiche transfrontaliere*) ei ole teada, kuidas seda kättetoimetamisviisi kasutatakse ning kuna on tegemist otsese kättetoimetamisega, võib dokumendid artikli 19 lõike 1 ja määruse nr 910/2014 sätete kohaselt pooltele isiklikult kätte toimetada.

6.2 Kas see liikmesriik on kooskõlas dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 19 lõikega 2 täpsustanud lisatingimused, mille kohaselt ta aktsepteerib elektroonilist kättetoimetamist, millele on osutatud nimetatud määruse artikli 19 lõike 1 punktis b? Vt ka dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 19 lõike 2 kohane teade

Praegu need puuduvad.

7 Asenduskättetoimetamine

7.1 Kas liikmesriigi õigusega on lubatud kasutada muid kättetoimetamise viise (nt teate saatmine kodusel aadressil, avalik teavitamine kohtutäituri, postiteenuse või avaliku teadaande kaudu) olukorras, kus dokumentide kättetoimetamine adressaadile on osutunud võimatuks?

Otsese kättetoimetamise korral võib dokumendi kätte toimetada ka adressaadi alalises elukohas, tema ametiruumides, tema äritegevuse asukohas, tema ajutises elukohas või tema tegevuse ja huvide peamises asukohas tsiviilseadustiku artikli 43 tähenduses.

Kui adressaat ei ole neis asukohtades kättesaadav, võib suletud ümbrikus oleva dokumendi koopia anda üle tema pereliikmele või tema kodus või ametiruumides töötavale isikule, kes ei ole alla 14 aasta vanune, ilmselgelt sobimatu või kellel ei ole otsest huvi menetluse vastu, mida kättetoimetatav dokument puudutab, ega adressaadiga seotud huvide konflikti.

Selliste isikute puudumisel võib dokumendi koopia anda üle uksehoidjale ja kui uksehoidjat ei ole, siis naabrile, kes võtab dokumendi vastu (mõlemal juhul suletud ümbrikus). Uksehoidja või naaber peab dokumendi kättesaamist kinnitama oma allkirjaga ning adressaati tuleb kättetoimetamisest teavitada tähtkirjaga, millele ei ole lisatud vastuvõtuteatist (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 139).

Kui adressaadi alaline elukoht on kaubalaeva pardal, võib dokumendi üle anda laeva kaptenile.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 146 on sätestatud, et kui tegevteenistuses olevale sõjaväelasele ei ole võimalik dokumenti isiklikult kätte toimetada, saadab prokuratuur selle adressaadi väeüksuse ülemale.

Kui isikut, kes võib dokumendi välja võtta, ei leita või ta keeldub dokumendi koopiat vastu võtmast, annab kohtutäitur (vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklile 140) suletud ümbrikus oleva dokumendi koopia hoiule sellesse omavalitsusasutusse, kus kättetoimetamine peab toimuma, teatades, et dokumenti hoiustatakse adressaadi elukohas ja teavitab vastavat isikut sellest tähtkirjaga, millele on lisatud vastuvõtuteatis.

Kättetoimetamine posti teel: postitöötaja peab püüdma ümbriku adressaadile isiklikult kätte toimetada.

Adressaadi äraolekul antakse ümbrik sellel märgitud asukohas üle pereliikmele, kes elab koos temaga (ka ajutiselt) või isikule, kes töötab tema heaks, tingimusel et tegemist ei ole ilmselgelt psüühikahäiretega isikuga või isikuga, kes on noorem kui 14aastane. Selliste isikute puudumisel võib ümbriku üle anda uksehoidjale.

Tähtkirja vastuvõtja allkirjastab vastuvõtuteatise ja ettenähtud välja vastuvõturegistris, märkides ära oma suhte adressaadiga.

Ametlik kättetoimetamine, kui adressaadi elukoht, ajutine elukoht või tegevuse ja huvide keskme asukoht ei ole teada

Adressaati tuleb püüda leida, rakendades tavapärasest hoolsust ja järgides hea usu põhimõtet. Kui aga adressaati ei õnnestu leida, tuleb dokumendi koopia jätta tema viimaseks elukohaks olnud omavalitsuse ametiasutusse, või kui viimane elukoht ei ole teada, tema sünnikoha ametiasutusse. Kui see ei ole samuti teada või asub välisriigis, antakse dokument üle prokuratuurile (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 143).

Kättetoimetamisviisid, mida rakendatakse, kui kättetoimetamist taotleb kohus

Konkreetsetel asjaoludel või kiireloomulisuse tõttu võib kohus taotluse korral või omal algatusel määrata muid kättetoimetamisviise, kui on seaduses ette nähtud. Need kättetoimetamisviisid võivad olla vabalt valitud, kuid need peavad tagama adressaadi eraelu puutumatus kaitse ja tema kaitseõigused (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 151).

Tavapärane näide on luba saata ümbrik kullerteenuse kaudu, et tagada väga kiire kohaletoimetamine.

Kättetoimetamine avaliku teadaandega

Ühe menetluspoole taotlusel ja pärast prokuratuuri arvamuse ärakuulamist võib kohus anda loa dokumendi sel viisil kättetoimetamiseks, kui adressaate on palju või kui kõiki adressaate on raske kindlaks teha.

Dokumendi koopiat hoiustatakse menetleva kohtu asukoha omavalitsusasutuses ning selle väljavõtte avaldatakse ametlikus teatajas. Samuti võib kohus anda korralduse väljavõtte avaldamiseks kõige levinumates ajalehtedes või kasutada avalikustamiseks muud viisi (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 150).

7.2 Kui kasutatakse muid viise, siis kuidas loetakse dokumendid kättetoimetatuks?

Dokumendi kättetoimetamine muudele isikutele kui adressaat: kui dokument antakse üle adressaadi pereliikmele, tema kodus töötavale isikule, uksehoidjale või naabrile, loetakse kättetoimetamine toimunuks kuupäeval, mil dokument sellistele isikutele üle anti, isegi kui adressaat tutvub sellega tegelikult hiljem.

Dokumendi kättetoimetamine omavalitsusasutuses vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklile 140: sellise kättetoimetamise puhul, kui dokument antakse hoiule omavalitsusasutusse (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 140 tähenduses), kuna nõuetekohaseks kättetoimetamiseks vajalikke formaalsusi on palju ja neid ei täideta tingimata samal päeval, on kohtud astunud samme, et anda asjaomasele sättele lõplik tõlgendus. Asjaomase kohtupraktika kohaselt on taotleja puhul kättetoimetamise kuupäev viimase formaalsuse täitmise kuupäev, st kuupäev, mil saadetakse tähtkiri teatisega dokumendi hoiule andmise kohta omavalitsusasutuses; samal ajal kui adressaadi puhul on selleks dokumendi postkontoris hoiustamise kümnapäevase perioodi möödumise kuupäev või postkontorisse dokumendile järele minemise kuupäev, olenevalt sellest, kumb on varasem.

Kättetoimetamine posti teel: kättetoimetamise kuupäev on vastuvõtuteatisele märgitud dokumendi kättetoimetamise kuupäev. Kui dokumendile järele ei tulla, loetakse kättetoimetamise kuupäevaks päeva, mil möödub kümme päeva dokumendi postkontoris hoiule võtmisest. Kui viimane kättetoimetamise kuupäev on endiselt selgusetu, loetakse kättetoimetamise kuupäevaks kuupäev, mis on näidatud templil, mille postiasutus lööb vastuvõtuteatisele, mis tagastatakse saatjale.

Ümbrikku, millele ei ole järele tulnud, hoiustatakse kuus kuud, et adressaat saaks siiski selle sisuga tegelikult tutvuda.

Ametlik kättetoimetamine, kui adressaadi elukoht, ajutine asukoht või tegevuse ja huvide keskme asukoht ei ole teada. Dokument loetakse kättetoimetatuks 20 päeva pärast selle prokuratuuri hoiule andmist või prokuratuurile

saatmist.

Kättetoimetamisviisid, mida rakendatakse, kui kättetoimetamist taotleb kohus

Kättetoimetamise kuupäev sõltub kättetoimetamisviisist.

Kättetoimetamine avaliku teadaandega

Dokument loetakse kättetoimetatuks, kui kohtutäitur esitab pärast seaduses nõutavate toimingute tegemist selle kohtu kantseleile, kus menetlus algatati, kättetoimetamisteatise koopia ja nende dokumentide koopiad, mis tõendavad, et menetluspool on võtnud kohtu nõutud meetmeid (avaldamine ametlikus teatajas jms).

7.3 Kui kättetoimetamise muu viis seisneb dokumentide teatavasse kohta (nt postkontorisse) hoiule andmises, siis kuidas sellest adressaadile teatatakse?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 140 on sätestatud, et kui adressaat või isikud, kes võivad dokumendi adressaadi äraolekul vastu võtta, puuduvad, esitab kohtutäitur dokumendi koopia sellele omavalitsusasutusele, mille piirkonnas see tuleb kätte toimetada. Kohtutäitur jätab adressaadi elukohta suletud ümbrikus teatise dokumendi hoiule andmise kohta ning teatab sellest ka tähtkirjaga, millele on lisatud vastuvõtuteatis. Tähtkiri toimetatakse adressaadile või teistele isikutele, kes võivad ümbriku vastu võtta postitöötajalt, kes nende puudumise korral annab selle hoiule piirkondlikusse postkontorisse ja jätab adressaadi postkasti teate sellele järeletulemiseks järgmise kümne päeva jooksul.

Kui kättetoimetamine toimub posti teel, võib postitöötaja adressaadi äraolekul kättetoimetatavat dokumenti sisaldava ümbriku üle anda ühele isikule, kellel on õigus seda vastu võtta, ning saadab seejärel adressaadile tähtkirjaga kättetoimetamisteatise (*comunicazione di avvenuta consegna*).

Kui postitöötaja ei leia adressaati või muud volitatud isikut teadaoleval adressil, saadab ta adressaadile tähtkirjaga teatise dokumendi koopia hoiule andmise kohta (*comunicazione dell'avvenuto deposito*) piirkondlikus postkontoris. Kättetoimetamis- ja hoiuleandmise teatised täiendavad kättetoimetamist ning postitöötaja lisab kätte toimetatavat dokumenti sisaldava ümbriku algsele väljastusteatele märke, et need on välja saadetud. Teatiste eesmärk on tagada, et adressaat on dokumendist ka tegelikult teadlik, ning need ei mõjuta kättetoimetamise kuupäeva, milleks on kuupäev pärast 10päevase hoiuaja möödumist postkontoris või dokumendile järele tulemise kuupäev, olenevalt sellest, kumb on varasem.

Selleks et postitöötaja saaks teha posti teel kättetoimetamiseks vajalikke toiminguid, peab adressaadil olema kirja vastuvõtmiseks sobiv postkast, millele on märgitud tema nimi.

7.4 Millised tagajärjed on sellel, kui adressaat keeldub dokumente vastu võtmast? Kas dokumendid loetakse kättetoimetatuks, kui keeldumine ei olnud õiguspärane?

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 138 kohaselt võib kohtutäitur dokumendi alati kätte toimetada, andes dokumendi koopia adressaadile isiklikult üle tema elukohas või kui see ei ole võimalik, siis kohtutäituri tööpiirkonnas. Kui adressaat keeldub dokumendi koopiat vastu võtmast, kannab kohtutäitur selle asjaolu protokollis ja kättetoimetamine loetakse toimunuks isikliku kättetoimetamise teel.

Kui dokumendi koopia toimetatakse kätte muule isikule kui adressaat, kes võib selle vastu võtta tema äraolekul, samuti kui kättetoimetamine toimub dokumendi omavalitsusasutusse hoiule andmise või posti teel kättetoimetamise kaudu, loetakse kättetoimetamine igal juhul lõpetatuks, kui seaduses sätestatud formaalsused on täidetud, olenemata sellest, kas adressaat hiljem keeldub dokumenti vastu võtmast.

8 Välisriigist pärit dokumentide kättetoimetamine postiteenust kasutades (dokumentide kättetoimetamise määruse artikkel 18)

8.1 Kui postiteenistus toimetab liikmesriigis adressaadile kätte välisriigist pärit dokumendi olukorras, kus on tarvis kättesaamisteatist (dokumentide kättetoimetamise määruse artikkel

18), siis kas postiteenistus toimetab dokumendi kätte ainult otse adressaadile või tohib ta kooskõlas siseriiklike postiteenust käsitlevate normidega toimetada dokumendi kätte ka muule samal aadressil elavale isikule?

Postitöötaja annab tähtkirja märgitud aadressil üle adressaadile või muule sobivale isikule, kellele võib õigusnormide kohaselt tähtkirju üle anda: leibkonna liikmed, elukaaslased, kaastöötajad, uksehoidja.

Organisatsioonidele, juriidilistele isikutele ja ühingutele adresseeritud tähtkirjad antakse üle nende seaduslikule esindajale või vastutavale töötajale. Organisatsioonidele, juriidilistele isikutele ja ühingutele adresseeritud tähtkirjad antakse üle nende seaduslikule esindajale või vastutavale töötajale.

8.2 Kuidas saab liikmesriigi postiteenust käsitlevate normide kohaselt toimetada kätte välisriigist pärit dokumente dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 18 kohaselt olukorras, kus kättetoimetamise aadressil ei ole kätte saadud adressaati ega ühtegi muud dokumente vastu võtma pädevat isikut (kui see on siseriiklike postiteenust käsitlevate normide kohaselt lubatud)?

Kui postitöötaja ei leia kedagi, kellele dokumenti üle anda, annab ta dokumendi hoiule piirkondlikusse postkontorisse.

8.3 Kas postkontor võimaldab dokumentidele teatava aja jooksul järele tulla, enne kui dokumendid kättetoimetamise võimatuse tõttu tagasi saadetakse? Kui jah, siis kuidas teatatakse adressaadile, et ta peaks postkontorisse dokumentidele järele tulema?

Adressaadi äraolekul jätab postitöötaja adressaadi postkasti teate, et dokumendile tuleb järele minna.

Kättetoimetamine välisriigist on võimalik rahvusvahelise tähtkirjaga, millel erinevalt Itaalia-sisesest posti teel kättetoimetamisest puuduvad atribuudid, mis võimaldaksid postitöötajal või adressaadil tuvastada selle sisu välisriigist pärit dokumendi kättetoimetamisena määruse (EL) 2020/1784 artikli 18 alusel, alustades kasutatava ümbriku liigist, mis on riigisisese posti teel kättetoimetamise puhul rohelist värvi, võimaldades seeläbi selle sisu kindlaks teha. Ümbrikku käsitatakse seega nagu mis tahes muud tähtkirja, mis sisaldab isiklikku või ärilist kirjavahetust.

Rahvusvahelisel vastuvõtuteatisel puuduvad konkreetsed atribuudid, mis sisalduvad siseriiklike õigusaktidega ette nähtud vastuvõtuteatistes, et tagada nõuetekohane kättetoimetamine ja kaitseõigused, ning mis annavad lisaks nimele ja postkontoris hoiule andmise kuupäevale kasulikku teavet ümbrikule järele mineva isiku staatuse kohta, et hinnata õigesti dokumendi hoiuaega. Rahvusvahelise tähtkirja puhul on hoiuaeg 30 päeva, kuid siseriikliku õiguse kohaselt ainult kümme päeva, kuigi ümbrik jääb adressaadi käsutusse kuueks kuuks, tagades seega pikema ajavahemiku dokumendiga tegelikult tutvumiseks.

9 Kas dokumentide kättetoimetamise kohta jääb kirjalik tõend?

Kättetoimetaja märgib kättetoimetatava dokumendi koopiale ja originaaldokumendile kättetoimetamise kuupäeva, viisi ja koha, mis võimaldab hinnata, kas kättetoimetamiskorda on nõuetekohaselt järgitud. Samuti peab ta kõik isiku leidmiseks tehtud otsingud üles märkima, sealhulgas isiku toimikusse (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 148).

Posti teel kättetoimetamise teatises tuleb märkida dokumendi saatmise kuupäev ja postkontor, kust dokument saadeti. Lisada tuleb saatjale tagastatav vastuvõtuteatis tõendina, et dokument on kätte toimetatud.

Kui postitöötaja märgib vastuvõtuteatisele, et adressaat ei ole teada või on ümbrikule märgitud aadressilt lahkunud, siis ei ole dokument kätte toimetatud.

Kohtutäituri protokoll on ametlik dokument ning kui ei ole tõendatud, et see on võltsitud, tõendab see kohtutäituri juuresolekul tehtud toiminguid ja talle esitatud andmeid. See tõendab esialgu ka muid asjaolusid, mida kohtutäitur isiklikult ei kontrollinud (näiteks asjaolu, et dokumendi vastu võtnud isik oli adressaadi pereliige või tema kodus töötav isik).

Piiriüleste teatiste puhul registreeritakse kättetoimetamistoimingute tulemused määruses (EL) 2020/1784 sätestatud vormidel teavitamise või teavitamata jätmise kohta.

10 Mis saab siis, kui adressaat ei saa mingil põhjusel dokumente kätte või kui kättetoimetamisel rikutakse seadust (nt kui dokumendid toimetatakse kätte kolmandale isikule)? Kas kättetoimetamine võib sellest hoolimata kehtida (nt kas seadusrikkumist saab heastada) või tuleb dokumendid uuesti kätte toimetada?

Kättetoimetamine on tühine, kui õigusliku teabe kohaletoimetamise põhimõtte tagamiseks ette nähtud vorminõudeid ei ole järgitud või kui esineb põhimõtteline ebakindlus selle isiku suhtes, kellele kättetoimetamine toimus või mis kuupäeval see toimus.

Kättetoimetamise tühisuse saab ümber pöörata, kui sellega saavutati siiski soovitud eesmärk, näiteks kui adressaat ilmub kohtusse.

Kättetoimetamise kuupäevaga seotud selgusetus peab olema põhjendatav ja seda ei saa ümber pöörata, kui sellest sõltub kohustuslik tähtaeg. Kui originaaldokumendil ja dokumendi koopial on erinevad kuupäevad, siis lähtutakse adressaadi eksemplaril olevast kuupäevast, et tagada tema kaitseõigus.

Kohtupraktika kohaselt ei ole kättetoimetamist toimunud ning seda ei saa ümber pöörata, kui dokumenti ei toimetatud üldse kätte või see toimetati kätte kohas või isikule, mis või kes ei ole adressaadiga üldse seotud.

Teine kehtetuse põhjus, mida ei saa ümber pöörata, on originaaldokumendi ja dokumendi koopia lahknevus, mis takistab adressaadil vastulause esitamist.

11 Kui adressaat keeldub dokumentide vastuvõtmisest kasutatud keele tõttu (dokumentide kättetoimetamise määruse artikkel 12) ning kohus või asutus, kus toimub kohtumenetlus, otsustab pärast kontrollimist, et keeldumine ei olnud põhjendatud, siis kas on võimalik see otsus vaidlustada?

Kui adressaat keeldub dokumenti vastu võtmast kasutatava keele tõttu (kättetoimetamise määruse artikkel 12) ja kohus leiab, et selline keeldumine ei ole põhjendatud, võib kasutada menetlusõiguses (tsiviilkohtumenetluse seadustik) üldiselt ette nähtud õiguskaitsevahendeid, et vaidlustada meetmeid, mis on võetud kaitseõigusi ja õigust olla ära kuulatud rikkudes.

12 Kas dokumentide kättetoimetamise eest peab maksma? Kui jah, siis kui palju? Kas dokumentide kättetoimetamine siseriikliku õiguse alusel erineb olukorrast, kus dokumentide kättetoimetamise taotluse esitas teine liikmesriik? Vt ka dokumentide kättetoimetamise määruse artikli 15 kohane teade, mis puudutab dokumentide kättetoimetamist teisest liikmesriigist

Tsiviilasjades peab kulud katma kättetoimetamist taotlenud pool; kulud hõlmavad riigikassasse makstavat lõivu (*erario*) ning kohtutäituri kättetoimetamiskulusid ja kuluhüvitisi, kui dokument toimetatakse kätte kohtutäituri asukohast erinevas kohas.

Seda küsimust reguleerib presidendi 30. mai 2002. aasta dekreet nr 115 (kohtukulude konsolideeritud seadus (*Testo Unico delle spese di giustizia*)).

Teatavat liiki menetluste puhul, sealhulgas töö- ja sotsiaalkindlustusajades, kooselu lõpetamise ja lahutusajades ning asjades, kus isikule, kellel puuduvad piisavad rahalised vahendid, on osutatud riigi õigusabi,

on menetluspool vabastatud kättetoimetamise kulude kandmisest ning selle eest tasutakse riigikassast.

Määruse (EL) 2020/1784 kohaselt nõutav kättetoimetamine on kõigist kuludest vabastatud.

■ Viimati uuendatud: 15/01/2025

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.